

Περίληψη 6 της έρευνας TransSOL: Τρεις περιπτώσεις οργανωμένου διεθνικού α- κτιβισμού

Μαθαίνοντας από τις βέλτιστες πρακτικές της διεθνικής αλληλεγγύης (WP6)

Εισαγωγή

Το TransSOL αποτελεί ένα ερευνητικό πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ, το οποίο περιγράφει και αναλύει δράσεις και πρακτικές αλληλεγγύης σε μια χρονική περίοδο που η ύπαρξη της ΕΕ απειλείται από τις συνέπειες της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης του 2008, από τη διαχείριση της «προσφυγικής κρίσης», και από το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος για το Brexit το 2017. Το έκτο και τελευταίο πακέτο εργασίας περιλαμβάνει τρεις μελέτες περίπτωσης ακτιβισμού, αποτελεσματικού στην αντιμετώπιση των πρόσφατων προκλήσεων. Εξετάζοντας στενά τον τρόπο λειτουργίας των τριών οργανώσεων και δικτύων από τα κάτω, εξάγουμε γενικά συμπεράσματα ώστε να παράσχουμε τις βέλτιστες πρακτικές που φαίνεται να προάγουν την αλληλεγγύη ανάμεσα στα άτομα αλλά και τις συλλογικότητες σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες.

Μέσω της ανάλυσης των τριών περιπτώσεων μελέτης οργανωμένου ακτιβισμού, μπορούν να προκύψουν οι πιο αποτελεσματικές πρακτικές που έχει αποδειχθεί ότι προάγουν την αλληλεγγύη. Οι τρεις πιλοτικές μελέτες που αναλύσαμε συμπεριλαμβάνουν:

1) Τη διεθνική οργάνωση εργαζομένων στην οικονομία της «περιστασιακής απασχόλησης» (gig economy) και στη διεθνική κοινωνική απεργία, μια μελέτη περίπτωσης που ήδη ερευνήθηκε στο τέταρτο πακέτο εργασίας, και που αποτελεί πρότυπο διασυνοριακών

δράσεων αλληλεγγύης σε περιπτώσεις εργασιακής επισφάλειας και ανεργίας.

2) Την «Πόλεις Αλληλεγγύης» (Cities of Solidarity), μια άτυπη πρωτοβουλία αρχών της αυτοδιοίκησης και φορέων της κοινωνίας των πολιτών που καλωσορίζουν τους πρόσφυγες στους δήμους τους ανεξάρτητα από τους κανονισμούς σε εθνικό επίπεδο, και οι οποίοι χτίζουν ένα δίκτυο διεθνικής αλληλεγγύης με τους πρόσφυγες.

3) Την «Πολιτική Κριτική» (*Krytyka Polityczna*), μια οργάνωση της κοινωνίας πολιτών με βάση την Πολωνία και δραστηριότητες στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη. Η οργάνωση συμμετέχει σε πολλές πρωτοβουλίες, μεταξύ των οποίων ένα περιοδικό, μια ανεξάρτητη ειδησεογραφική πλατφόρμα, έναν εκδοτικό οίκο και 20 κοινωνικούς συλλόγους δράσης σε ολόκληρη τη χώρα.

Αυτά τα τρία δίκτυα, με διαφορετικούς βαθμούς θεσμοποίησης, ανταποκρίνονται σε διαφορετικές πτυχές της κρίσης, σχετικές με τα κεντρικά ερευνητικά ζητήματα του TransSOL, όπως η μετανάστευση και η εργασία. Για αυτόν τον λόγο, επιλέχθηκαν αυτές οι οργανώσεις ως μελέτες περίπτωσης με στόχο τη συσσώρευση συγκεκριμένων ιδεών βασισμένων σε ήδη υλοποιημένες πρακτικές.

Τα στοιχεία και η ανάλυσή τους

Από τις τρεις μελέτες περίπτωσης προκύπτουν τρόποι με τους οποίους οι ακτιβιστές έχουν ενισχύσει την αλληλεγγύη στον απόηχο της οικονομικής και πολιτικής κρίσης στην Ευρώπη.

1) Διεθνικά δίκτυα εργαζομένων στην οικονομία της «περιστασιακής απασχόλησης» και η διεθνική κοινωνική απεργία

Η διεθνική κοινωνική απεργία ξεκίνησε το 2014 με στόχο να φέρει σε επαφή διαφορετικά κινήματα επισφαλώς εργαζομένων, μεταναστών και ανέργων. Πρόκειται περισσότερο για ένα δίκτυο επικοινωνίας με στόχο την ανταλλαγή γνώσεων και πρακτικών από διαφορετικά κράτη, παρά έναν θεσμό όπως τα σωματεία εργαζομένων. Πιο συγκεκριμένα, η διεθνική κοινωνική απεργία απαντά στο πώς μπορεί η αποχή από την εργασία να αποτελέσει μορφή επιτυχούς ακτιβισμού. Η ομάδα διεξάγει τακτικές συναντήσεις σε όλον τον κόσμο και δημοσιεύει υλικό σε πολλές ευρωπαϊκές γλώσσες.

Τις τελευταίες δυο δεκαετίες, η εργασία έχει γίνει και πιο ευέλικτη και περισσότερο επισφαλής. Οι διαδικτυακές πλατφόρμες που εισήχθησαν, τα τελευταία χρόνια, στην αγορά εργασίας έχουν μετασχηματίσει και επιταχύνει αυτές τις διαδικασίες, γεννώντας την αποκαλούμενη οικονομία της «περιστασιακής απασχόλησης» (gig economy), ένα σύστημα στο οποίο μια σειρά εργασιών διευκολύνεται από τις διαδικτυακές πλατφόρμες. Οι δυσκολίες των περιστασιακά εργαζομένων παρέχουν μια ενδιαφέρουσα ευκαιρία να ερευνηθεί η σχέση μεταξύ της τεχνολογικής καινοτομίας, των κοινωνικών αγώνων και του διεθνικού ακτιβισμού.

Η βιομηχανία διανομής φαγητού αποτελεί τον κλάδο με τις πιο σημαντικές περιπτώσεις οργάνωσης. Νεαροί ενήλικες που οδηγούν

μηχανάκια ενώ κουβαλούν κουτιά με λογότυπα εταιριών όπως τα Foodora, Deliveroo, Justeat, Glovo, κ.λπ., αποτελούν συνηθισμένο θέαμα στις περισσότερες ευρωπαϊκές πόλεις. Οι πελάτες παραγγέλνουν φαγητό, μέσω ιστοσελίδων ή εφαρμογών, από εστιατόρια της επιλογής τους και οι διανομείς το παραδίδουν το συντομότερο δυνατόν. Οι μορφές εργασίας τείνουν να διαφέρουν σημαντικά ανάλογα τη χώρα και την εταιρεία, αλλά και ανάλογα τον τρόπο αποζημίωσής της. Το κοινό τους στοιχείο είναι πως δεν θεωρούνται σταθεροί εργαζόμενοι στις διαδικτυακές πλατφόρμες παράδοσης φαγητού αλλά ελεύθεροι επαγγελματίες που απασχολούνται περιστασιακά, λόγω των υπηρεσιών που παρέχουν οι πλατφόρμες.

Η ειρωνεία έγκειται στο ότι οι εργαζόμενοι αυτοί έχουν τη δυνατότητα να κινητοποιηθούν σε πολλά ευρωπαϊκά κράτη, λόγω, εν μέρει, των εξελίξεων στη διαδικτυακή επικοινωνία. Η κινητοποίηση, εν γένει, των περιστασιακά εργαζομένων και πιο συγκεκριμένα των εργαζομένων στις πλατφόρμες διανομής φαγητού, έχει εξαπλωθεί στην Ευρώπη τα τελευταία δυο χρόνια. Ο «Χάρτης Απεργιών των Διεθνικών Πλατφόρμων Φαγητού (Transnational Food Platform Strike Map) που σχεδιάστηκε από Γάλλους ακτιβιστές περιλαμβάνει μόνο τρεις κινητοποιήσεις διαμαρτυρίας το 2016: τη διαμαρτυρία στα κεντρικά της Deliveroo στο Λονδίνο τον Αύγουστο, την απεργία των διανομέων της Foodora στο Τορίνο τον Οκτώβριο και τη διαμαρτυρία των διανομέων της Deliveroo στη Μπορντώ τον Δεκέμβριο. Τον επόμενο χρόνο, το 2017, ο ίδιος χάρτης περιλαμβάνει 40 γεγονότα διαμαρτυρίας, σε 8 διαφορετικές χώρες (Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ολλανδία, Ισπανία και Ηνωμένο Βασίλειο).

Το φάσμα των πρακτικών που χρησιμοποιήθηκαν ήταν αρκετά ευρύ: από μικρές διαδηλώσεις έως την επιλογή να τηρηθεί με προσοχή ο κώδικας οδικής κυκλοφορίας, από την περικύκλωση εταιρικών κτηρίων έως τη διανομή

φυλλαδίων στα εστιατόρια που χρησιμοποιούν την πλατφόρμα, από απεργίες έως και καταλήψεις εταιρικών γραφείων, από την άρνηση παροχής των υπηρεσιών διανομής σε περιπτώσεις κακοκαιρίας, έως και πορείες με ακτιβιστές υπέρ της αλληλεγγύης, κ.λπ.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, διακρίνεται η σαφής υποστήριξη των κινητοποιήσεων ενός ήδη υπάρχοντος δικτύου ακτιβιστών, όπως του *Plan C* (εναλλακτικό σχέδιο) στο Ηνωμένο Βασίλειο ή του *Critical Workers* (Κριτικοί Εργαζόμενοι) στη Γερμανία, που είτε ανήκουν στους παραδοσιακά ριζοσπαστικούς πολιτικούς χώρους, είτε έχουν προκύψει από αποκρυσταλλώσεις του πρόσφατου κύματος κινητοποιήσεων που κυριάρχησε τα τελευταία χρόνια σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες. Αυτό σημαίνει πως ο απόηχος των γεγονότων του 2011 είχε αντίκτυπο στην ικανότητα αυτών των ακτιβιστών να συνεργάζονται σε διεθνικό επίπεδο.

2) «Πόλεις Αλληλεγγύης» (Cities of Solidarity)

Από το καλοκαίρι του 2015 και έπειτα, σχεδόν όλες οι χώρες που συμμετέχουν στο ερευνητικό πρόγραμμα TransSOL έχουν επηρεαστεί από τη λεγόμενη «προσφυγική κρίση». Οι θεσμοί της ΕΕ έχουν αντιμετωπίσει αυξανόμενες δυσκολίες στη διαχείριση των εξωτερικών και εσωτερικών συνόρων της, ενώ οι χώρες πρώτης εισόδου έχουν βιώσει ισχυρές πιέσεις στα συστήματα και τις υποδομές υποδοχής, καθώς και στις κοινωνικές και αστικές τους δομές. Οι πόλεις αποτελούν τον επιθυμητό προορισμό των μεταναστών, και έτσι συχνά διαθέτουν τις μεγαλύτερες συγκεντρώσεις.

Για την αντιμετώπιση των περιορισμών των μεταναστευτικών πολιτικών που έχουν υιοθετηθεί από εθνικές κυβερνήσεις, η κοινωνία των πολιτών οργανώνεται, με καινοτόμες μεθόδους, με ένα μεγάλο αριθμό οργανώσεων και συνδέει εμπειρίες από ολόκληρη την ήπειρο. Σε ένα σημαντικό αριθμό περιπτώσεων αυτές οι πρωτοβουλίες

έχουν βρει ευήκοα ώτα για συνεργασία από πλευράς των τοπικών και δημοτικών αρχών.

Αυτό έχει οδηγήσει σε ένα καινοτόμο μοντέλο συνεργασίας μεταξύ αυτό-οργανωμένων ομάδων μεταναστών, άτυπων οργανώσεων και οργανωμένων ΜΚΟ από τη μια πλευρά, και δημοτικών αρχών από την άλλη. Την ίδια στιγμή, αυτού του είδους οι συνεργασίες έχουν ενισχύσει νέα διεθνικά δίκτυα, με σχέσεις και επαφές ανάμεσα σε πόλεις, με στόχο την κατάθεση κοινών προτάσεων σχετικά με πολιτικές ασύλου και μετανάστευσης, καθώς και τον συντονισμό των δράσεων για την επίλυση καθημερινών πρακτικών και μακροχρόνιων προβλημάτων στην εισδοχή και την κοινωνική ένταξη των μεταναστών. Αυτές τις παραδειγματικές περιπτώσεις τις ορίζουμε ως «Πόλεις Αλληλεγγύης».

Η κατάσταση σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες μετά τη λεγόμενη «προσφυγική κρίση» του 2015 έχει οδηγήσει, και ακόμη οδηγεί, ένα ευρύ φάσμα δράσεων αλληλεγγύης, από άτυπες πρωτοβουλίες έως πιο δομημένα θεσμικά σχέδια. Οι περισσότερες από αυτές τις πρακτικές μπορούν να αναπτυχθούν να δοκιμαστούν αλλά και να αναγνωριστούν ως πρακτικές διεθνικής αλληλεγγύης. Αποδεικνύεται ότι ήταν αποτελεσματικές σε σχέση με τη συλλογιστική και τα αποτελέσματά τους, αιεφόρες από περιβαλλοντολογική, κοινωνική και οικονομική άποψη, ελκυστικές ως προς τη δημιουργία θετικών πολιτικών κοινωνικών αξιών, κουλτούρας και φαντασίας, προσαρμόσιμες σε διαφορετικές συνθήκες και ικανές να αναπαραχθούν σε μεγαλύτερη κλίμακα.

Αυτές οι τέσσερις περιπτώσεις του Παλέρμo, της Βαρκελώνης, της Γκραντ-Σινθ και του Βερολίνου καθώς και το διεθνικό πρόγραμμα EuroCities (ευρωπαϊκές πόλεις) αποδεικνύουν ότι η δικτύωση μεταξύ πολιτών και πρακτικών της κοινωνίας πολιτών σε «Πόλεις Αλληλεγγύης» μπορεί να συμβάλει στην εύρεση ενιαίων λύσεων και προτάσεων, με περισσότερη στρατηγική, για εναλλακτικές

πολιτικές ασύλου, μετανάστευσης και κινητικότητας διαμέσου των εθνικών συνόρων και της ανάπτυξης καινοτόμων πρακτικών κοινωνικής αλληλεγγύης σε επίπεδο ΕΕ.

Οι πόλεις αποδεικνύονται πολύ περισσότερο δυναμικές και αποτελεσματικές από τις εθνικές κυβερνήσεις στη διαχείριση μεταναστευτικών φαινομένων και πιο συγκεκριμένα στην υποδοχή και την κοινωνική ένταξη των νέων αφίξεων.

Τα τελευταία τρία χρόνια, κοινωνικά κινήματα, ομάδες της κοινωνίας πολιτών και σύλλογοι έχουν διαδραματίσει κυρίαρχο ρόλο στην υποδοχή μεταναστών, γεγονός με μεγάλη πολιτισμική, πολιτική, κοινωνική και πρακτική σημασία. Μάλιστα, αποδεικνύει την αυξανόμενη κατανόηση του δομικού χαρακτήρα του μεταναστευτικού φαινομένου, τη διεκδίκηση ενός παγκόσμιου, κοσμοπολίτικου δικαιώματος στην κινητικότητα και την ανάγκη των μεταναστών/προσφύγων να αισθανθούν ευρωπαίοι πολίτες σε ένα ευρύτερο ενταξιακό επίπεδο, ανεξάρτητο της εθνικής καταγωγής. Αυτή η στάση έχει σημαντικές πολιτικές συνέπειες (160.000 διαδηλωτές στη Βαρκελώνη στις 18 Φεβρουαρίου του 2017 ζητούσαν από την ισπανική κυβέρνηση να ανοίξει τα σύνορα για τους αιτούντες άσυλο, 100.000 στο Μιλάνο στις 20 Μαΐου του 2017 διεκδικούσαν «γέφυρες και όχι τείχη, αλληλεγγύη και φιλοξενία»). Αυτό συνεπάγεται επίσης μια ευρεία πρακτική χιλιάδων εθελοντικών πρωτοβουλιών και/ή συνεργατικής αμοιβαιότητας, με στόχο την εξασφάλιση στέγης, τροφής, νομικής στήριξης, ιατρικής φροντίδας, παιδείας, πολιτισμικών δραστηριοτήτων και επαγγελματικού προσανατολισμού για μια θέση στην αγορά εργασίας.

Οι τοπικοί θεσμοί παρουσιάζονται και αυτοί αφοσιωμένοι, αρχίζοντας από τις δημοτικές αρχές που θέτουν τον εαυτό τους σε μια εποικοδομητική οριζόντια σχέση με τις κοινωνικές δομές των προσφύγων και των μεταναστών, καθώς και με τις πρωτοβουλίες

της κοινωνίας των πολιτών και των ενεργών πολιτών. Είναι ακριβώς αυτή η μορφή συνεργασίας που επιτρέπει σε ένα αστικό και μητροπολιτικό χώρο να μετασχηματιστεί σε «Πόλη Αλληλεγγύης».

3) «Πολιτική Κριτική» (*Krytyka Polityczna*):

Η «Πολιτική Κριτική» αποτελεί οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών με έδρα τη Βαρσοβία, με δράσεις σε πολλούς τομείς στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη και στην Ουκρανία. Το ερώτημα της ιδεολογικής και πολιτισμικής περιθωριοποίησης των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, και πιο συγκεκριμένα των χωρών του Βίσεγκραντ (*Visegrád*), μετά την πτώση του κομμουνισμού, έχει αναδείξει την ανάγκη για επανίδρυση της δημοκρατικής κουλτούρας στην περιοχή, αλλά και μέσα στο πλαίσιο της ΕΕ. Η «Πολιτική Κριτική», ένα δίκτυο διανοούμενων και ακτιβιστών με βάση την Πολωνία, αποτελεί έναν από τους βασικούς παράγοντες αυτής της επανίδρυσης, με σαφή στόχο την προώθηση της ιδέας της «βαθιάς ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης».

Η οργάνωση συμμετέχει σε αρκετές πρωτοβουλίες, πυρήνας των οποίων είναι ένα περιοδικό και μια ανεξάρτητη δημοσιογραφική πλατφόρμα. Επιπλέον, το δίκτυο διαθέτει έναν εκδοτικό οίκο, ενώ διαχειρίζεται και 20 πολιτιστικά κέντρα σε όλη τη χώρα. Η οργάνωση αποτελεί ένα καλό παράδειγμα «οριζόντιας» ή γεωγραφικής αλληλεγγύης στις χώρες του Βίσεγκραντ, μεταξύ τους και πέρα από αυτές, αλλά και «κάθετης» πολιτικής αλληλεγγύης με τοπικές πρωτοβουλίες βάσης, γεφυρώνοντας έτσι, το χάσμα ανάμεσα στους διανοούμενους και το ευρύ κοινό.

Η επιτυχία της «Πολιτικής Κριτικής» ως μοντέλου γίνεται εμφανής από την ικανότητά της να διατηρεί διασυννοριακές πρωτοβουλίες για μεγάλα χρονικά διαστήματα, να αναπτύσσει πνευματικές ιδέες και να μην περιορίζεται σε βραχυπρόθεσμα έργα μικρής εμβέλειας, και να δραστηριοποιείται πολλά χρόνια σε έναν χώρο, τόσο παγκόσμιο όσο και

πολιτικά ορισμένο εντός της Ευρώπης. Ένας παράγοντας που ενισχύει την παραπάνω συνθήκη, είναι η συνεχής συνεργασία ανάμεσα στα διαφορετικά όργανα της ίδιας της οργάνωσης: η αλληλεπίδραση ανάμεσα στον εκδοτικό οίκο, στις γενικές συνελεύσεις του (Agora) και του εγχειρήματος Democracy 4.0 αποτελεί ένα πολύ καλό παράδειγμα. Η ανάγκη για επιτόπου συναντήσεις ακτιβιστών ήρθε ως αποτέλεσμα των περιορισμών στην έκδοση πνευματικών έργων. Ωστόσο, τα πειράματα και τα μαθήματα που προέκυψαν από τον διάλογο με ιταλικές και ισπανικές ομάδες στο Democracy 4.0 ήταν αυτά που βοήθησαν στην ανάπτυξη και τη βελτίωση μιας διαδικασίας, που είχε ήδη ξεκινήσει. Και αυτό, με τη σειρά του, είχε επίπτωση στις μορφές διαλόγου που επιλέχθηκαν προς δημοσίευση από τον εκδοτικό οίκο.

Για την «Πολιτική Κριτική», με άλλα λόγια, η διεθνική αλληλεγγύη είναι το αποτέλεσμα μιας διαδικασίας αποτελεσματικής εσωτερικής διαχείρισης, στην οποία οι διασυνδέσεις μιας πρωτοβουλίας μπορούν να διαμορφώσουν τις μελλοντικές δραστηριότητες σε άλλες. Με πρακτικούς όρους, αυτή η υβριδική, διαδικτυακή και μη, οργάνωση είναι δυνατή λόγω της αποτελεσματικής χρήσης των ευρωπαϊκών υποδομών -όπως οι φθηνές πτήσεις, οι ήδη υπάρχουσες διασυνδέσεις των ακτιβιστικών δικτύων και η αποτελεσματική χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας. Και όλα τα παραπάνω συντονίζονται από τον κύριο θεσμό της «Πολιτικής Κριτικής» με στόχο τη διευκόλυνση μιας συνεχούς ροής γνώσης ανάμεσα στις «εθνικές» κοινότητες που μιλούν πολωνικά και τους διάφορους διεθνείς συνεργάτες.

Διαπιστώσεις και συστάσεις για πολιτική δράση

Οι διαπιστώσεις από τις τρεις μελέτες περίπτωσης απευθύνονται πρωτίστως και κυρίως σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Ωστόσο, μέρος της γνώσης που αντλήθηκε από την ανάλυση των τριών

οργανώσεων θα πρέπει να αποτελέσει προϊόν σκέψης και για τους φορείς χάραξης πολιτικής.

1) Πώς θα έπρεπε να οργανωθεί ο διεθνικός ακτιβισμός;

Από την εμπειρία της «Πολιτικής Κριτικής» μπορεί να αντληθεί σημαντική γνώση σχετικά με την εσωτερική οργάνωση των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.

Αρχικά, η μετάφραση θα πρέπει να θεωρείται πολιτικό εργαλείο ζωτικής σημασίας. Όπως προκύπτει από τη δράση της «Πολιτικής Κριτικής» η επικοινωνία σε πολλές γλώσσες μπορεί να διευκολύνει πολύ περισσότερο από την απλή κοινοποίηση ουδέτερων πληροφοριών σε καινούργια πλαίσια. Εάν χρησιμοποιηθεί κατάλληλα, το μεταφρασμένο υλικό μπορεί να δημιουργήσει νέους πολιτισμικούς χώρους και μορφές πολιτισμικής συνεργασίας.

Ακόμη, η χρήση των ψηφιακών μέσων και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, καθώς και άλλων πανευρωπαϊκών υποδομών μπορεί να επιτρέψει στις κοινότητες να αναπτυχθούν και σε επίπεδο συγκεντρώσεων (όπως επί τόπου εκδηλώσεις) και σε επίπεδο εκτεταμένης επικοινωνίας (διαδικτυακές ομάδες). Και τα δυο ωστόσο, πρέπει να γίνονται παράλληλα. Καλό παράδειγμα αποτελεί το Democracy 4.0, στο οποίο οργανώθηκαν πολλές επί τόπου συναντήσεις για τη βελτίωση των ψηφιακών εργαλείων. Η γνώση που αντλήθηκε είχε ως αποτέλεσμα ακριβώς αυτά τα εργαλεία να χρησιμοποιηθούν για να διοργανωθούν περαιτέρω δράσεις στους δρόμους, στις πλατείες και σε άλλα δημόσια μέρη, καθώς και για την επανίδρυση των συνελεύσεων AGORA. Έτσι, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι οι ψηφιακές τεχνολογίες ενισχύουν την αλληλεγγύη μόνο στο επίπεδο που διευκολύνουν νέα σημεία πολιτικών συναντήσεων.

Επίσης, η περιφερειακή εξειδίκευση μπορεί να αποτελέσει το εφαλτήριο για μια αλληλεγγύη μεγαλύτερης κλίμακας. Ένας από τους λόγους που οι πρωτοβουλίες της «Πολιτικής Κριτικής» σε πανευρωπαϊκό επίπεδο είχαν τόση επιτυχία είναι ότι λάμβαναν χώρα σταδιακά. Ξεκίνησαν με επίκεντρο την περιοχή των χωρών του Βίσεγκραντ και έπειτα διέδρυναν το πεδίο τους. Ακόμη και σε διαδικασίες διεθνικής επικοινωνίας, οι εθνικές και τοπικές εμπειρίες εξακολουθούν να αποτελούν θεμέλιο λίθο.

Επιπλέον, από τις περιπτώσεις μελέτης προκύπτει ότι οι πιο συγκεκριμένες και μακροπρόθεσμες συνεργασίες φέρνουν τα πιο σημαντικά αποτελέσματα. Η περίπτωση της ουκρανικής συνεργασίας αποδεικνύει πως τα χρόνια τόσο της εκτεταμένης συνεργασίας όσο και της θεμελίωσης της κοινότητας είναι σημαντικά για τη δημιουργία αποτελεσματικών διεθνικών δομών. Όταν το ινστιτούτο δύο κρατών ιδρύθηκε το 2010, οι συμμετέχοντες δεν γνώριζαν τις αλλαγές που θα ακολουθούσαν τα επόμενα χρόνια και πόσο επωφελής για όλους θα αποδεικνυόταν η δομή. Με δεδομένη την ύπαρξη αυτής της κοινότητας όταν άρχισε ο πόλεμος, τα μέλη της ήταν έτοιμα να ανταπεξέλθουν στις απρόσμενες δοκιμασίες της διαμάχης με ένα βιώσιμο φορέα που μπορούσε να αντέξει τα γεγονότα.

Τέλος, είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι και η ίδια η ΕΕ ήδη διευκολύνει την αλληλεγγύη. Πέρα από την κριτική για συγκεκριμένους θεσμούς, οι δραστηριότητες της «Πολιτικής Κριτικής» αποτελούν καλό παράδειγμα για το πώς η ΕΕ παραμένει ένας χώρος με συγκεκριμένα καινοτόμα πλεονεκτήματα για οργανώσεις που εργάζονται για τη δημιουργία μορφών αλληλεγγύης, πέρα από τις εθνικές και ταξικές κοινότητες. Το γεγονός πως μια τόσο καινοτόμα μορφή πολιτισμικού ακτιβισμού έχει ριζώσει στην Πολωνία, ενάντια σε εθνικιστικές και ολιγαρχικές μορφές αντίδρασης, αποδεικνύει τη δημοκρατική

αξία αυτού του προϋπάρχοντος διεθνικού πολιτικού χώρου. Σήμερα, η ελευθερία της μετακίνησης και του λόγου δέχεται επιθέσεις από παντού, αλλά οι μορφές αλληλεγγύης στις οποίες πρωτοστατούν φορείς της κοινωνίας των πολιτών σε όλη την ΕΕ αποδεικνύουν πόση δουλειά έχει ήδη γίνει για την υπεράσπιση και τον επαναπροσδιορισμό αυτών των όρων για το μέλλον.

2) Πώς μπορεί να προαχθεί η συνεργασία και η ώθηση μεταξύ των οργανισμών και των ακτιβιστών τους;

Το παράδειγμα της διεθνικής απεργίας αποκαλύπτει το σημαντικό ρόλο των μέσων ενημέρωσης στην ενίσχυση της παρότρυνσης. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης παρέχουν ένα ισχυρό εργαλείο, διευκολύνοντας τις επαφές σε επίπεδο επικοινωνίας ανάμεσα στους παράγοντες που αντιμετωπίζουν πολύ μεγαλύτερες δυσκολίες στο να συντονίζουν τους συγκεκριμένους αγώνες. Θα μπορούσε να υποστηριχθεί πως οι ίδιες οι ψηφιακές τεχνολογίες που χρησιμοποιούνται για την εκμετάλλευση των εργαζομένων, χρησιμοποιούνται έπειτα για να οργανώσουν τον αγώνα κατά της εκμετάλλευσης αυτής. Άλλωστε, είναι αλήθεια πως η στρατηγική δημιουργία του αισθήματος του συνανήκειν, και μιας ταυτότητας ως μέρος ενός κινήματος που αυξάνεται, αποτελεί πολύ σημαντικό βοήθημα για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

Επίσης, οι επιτυχημένες τοπικές κολεκτίβες που ασχολούνται με εργατικούς αγώνες φαίνεται να βασίζονται, σε μεγάλο βαθμό, σε ήδη υπάρχοντα δίκτυα ακτιβισμού όπως η διεθνική κοινωνική απεργία, με τους πολιτικοποιημένους ακτιβιστές εντός των εργατικών κολεκτίβων να δρουν ως μεσάζοντες στο διεθνικό επίπεδο.

Γενικά, η δημιουργία συγκεκριμένων μηχανισμών για τον συντονισμό των αγώνων ανάμεσα σε διαφορετικές χώρες, δεν έχει

υλοποιηθεί ακόμη. Οι περισσότεροι ακτιβιστές εστιάζουν κυρίως στους τοπικούς αγώνες, στη συσσώρευση δύναμης, τη δραστηριοποίηση μελών, κλπ. Έτσι, από τη μια πλευρά, οι πόροι που μπορούν να διατεθούν για διεθνικές επαφές είναι σχετικά περιορισμένοι, και από την άλλη είναι σχετικά δύσκολο να δημιουργηθεί μια κοινή διεθνική ατζέντα, όταν το νομοθετικό πλαίσιο είναι διαφορετικό στην κάθε χώρα.

Οι εργαζόμενοι και οι ακτιβιστές πιστεύουν βαθύτατα πως είναι αναγκαίο να διευρυνθεί ο αγώνας τους σε διεθνικό επίπεδο, στο οποίο άλλωστε ήδη δραστηριοποιούνται οι εταιρείες. Αντίστοιχα, οι ερευνητές τονίζουν ότι η μεταφορά του αγώνα στο διεθνικό επίπεδο, μπορεί να είναι πολύ πιο αποτελεσματική από την προσμονή της παρέμβασης των φορέων χάραξης πολιτικής.

3) Πώς μπορεί να προαχθεί η συνεργασία και η ώθηση ανάμεσα στην κοινωνία των πολιτών και τους κρατικούς φορείς;

Αυτό που γίνεται εμφανές μέσω της ανάλυσης των «Πόλεων Αλληλεγγύης» είναι ότι απαιτείται μια δομική μεταρρύθμιση του ευρωπαϊκού και του εθνικού κανονιστικού πλαισίου, που να προβλέπει την τροποποίηση των τωρινών Διεθνών Συνθηκών σχετικά με το δικαίωμα ασύλου αλλά και μια πιο υποστηρικτική μεταναστευτική πολιτική, με τον επιμερισμό των ευθυνών και των επιβαρύνσεων σε διεθνικό επίπεδο.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο της Ευρώπης οφείλουν να αναγνωρίσουν πολιτικά και οικονομικά τον ρόλο των πόλεων, ενώ οι τοπικές αρχές, στα ζητήματα μετανάστευσης, θα πρέπει να αποκτήσουν την ευρύτερη πολιτική και οικονομική αυτονομία που έχει δοθεί στα εθνικά κράτη.

Η δημιουργία σταθερών και αναπτυγμένων διεθνικών δικτύων μεταξύ των πόλεων είναι αναγκαία, καθώς τις ενδυναμώνει στην ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, μοντέλων

υποδοχής και κοινωνικής ένταξης, τους δίνει τη δυνατότητα να πάρουν μέρος, ως μια ενιαία φωνή, στη διαπραγμάτευση με ευρωπαϊκούς θεσμούς και με εθνικές κυβερνήσεις και αυξάνει την πιθανότητα να αναπτυχθούν αυτόνομες πολιτικές από πόλη σε πόλη, παρακάμπτοντας τον απευθείας έλεγχο των εθνικών κυβερνήσεων.

4) Σύνοψη της νέας γνώσης και συστάσεις για πολιτική δράση

- Η μετάφραση αποτελεί πολιτικό εργαλείο ζωτικής σημασίας.
- Ψηφιακές και πραγματικές συναντήσεις πρέπει να λαμβάνουν χώρα παράλληλα και να συνεχιστούν.
- Η περιφερειακή εξειδίκευση μπορεί να αποτελέσει το εφάλτήριο για μια αλληλεγγύη μεγαλύτερης κλίμακας.
- Συγκεκριμένες μακροχρόνιες συνεργασίες έχουν τα πιο σημαντικά αποτελέσματα.
- Η ΕΕ ήδη διευκολύνει την αλληλεγγύη, και οφείλει να δράττεται ευκαιριών για την περαιτέρω ανάπτυξή της.

Παράμετροι της Έρευνας

Σε κάθε μια από τις τρεις μελέτες ακολουθήθηκε μια λίγο διαφορετική μεθοδολογική προσέγγιση, καθώς κάθε οργάνωση/δίκτυο λειτουργεί διαφορετικά βασισμένο στις ανάγκες του και τις δομικές του απαιτήσεις. Ωστόσο, στην ποιοτική ανάλυση των τριών μελετών περίπτωσης, έχει δοθεί έμφαση σε συγκεκριμένα κριτήρια.

1) Διεθνικά δίκτυα στην περιστασιακή οικονομία (gig economy) και η διεθνική κοινωνική απεργία

Οι στόχοι μας και τα κριτήρια αξιολόγησης ήταν τα ακόλουθα:

- Αξιολόγηση του βαθμού ανάπτυξης των δικτύων διεθνικής αλληλεγγύης ανάμεσα στους επισφαλείς/προσωρινά εργαζόμενους, κυρίως για

να εντοπιστεί εάν μπορούν να αποτελέσουν θερμοκοιτίδα για μια διεθνική επαναπροσέγγιση των εργατικών αγώνων.

- Μελέτη, μέσω συγκεκριμένων περιπτώσεων (πχ. εργαζόμενοι της Deliveroo στο Ηνωμένο Βασίλειο, εργαζόμενοι της Amazon στην Ιταλία) της επίδρασης της διεθνικής κοινωνικής απεργίας στις εθνικές ομάδες που εργάζονται για την προώθηση των δικαιωμάτων των επισφαλώς εργαζόμενων.
- Διερεύνηση του βαθμού στον οποίον η διεθνική κοινωνική απεργία έχει ενώσει κοινωνικές ή ταξικές ομάδες, που μπορεί σε άλλη περίπτωση να είχαν παραμείνει ξεχωριστές σε ένα κοινό πολιτικό πλαίσιο.
- Διερεύνηση του βαθμού στον οποίο η διεθνική απεργία έχει ενισχύσει την αλληλεγγύη ανάμεσα σε ομάδες μεταναστών και επισφαλώς εργαζόμενων και έχει εντοπίσει σημεία κοινού πολιτικού ενδιαφέροντος.

2) «Πόλεις Αλληλεγγύης» (Cities of Solidarity)

Οι στόχοι μας και τα κριτήρια αξιολόγησης ήταν τα ακόλουθα:

- Αξιολόγηση της ικανότητας μετασχηματισμού από άτυπες πρωτοβουλίες σε πιο δομημένα και μακροχρόνια έργα.
- Μελέτη παραδειγμάτων των πρακτικών, κατάλληλων να δοκιμαστούν και να αναπτυχθούν σε πρακτικές διεθνικής αλληλεγγύης.
- Εντοπισμός των εμπειριών εκείνων που είναι αποτελεσματικές στη συλλογιστική και τα αποτελέσματά τους, αειφόρες από

περιβαλλοντολογική, κοινωνική και οικονομική άποψη, ελκυστικές ως προς τη δημιουργία θετικών πολιτικών αξιών, κουλτούρας και φαντασίας, προσαρμόσιμες σε διαφορετικές συνθήκες και ικανές να αναπαραχθούν σε μεγαλύτερη κλίμακα.

- Καθορισμός εκείνων των κατευθυντήριων - βασισμένων σε εφαρμογές - γραμμών που πρόκειται, τα επόμενα χρόνια, να πολλαπλασιαστούν και να αναπαραχθούν σε ολόκληρη την Ευρώπη.

3) «Πολιτική Κριτική» (Krytyka Polityczna)

Οι στόχοι μας και τα κριτήρια αξιολόγησης ήταν τα ακόλουθα:

- Μελέτη του τρόπου με τον οποίο η «Πολιτική Κριτική» δημιουργεί έναν διαρκή πολιτικό διάλογο σχετικά με την Ευρώπη, ενώ παράλληλα καταπολεμά εμφανώς διαφορετικές μορφές περιθωριοποίησης και απομόνωσης.
- Μελέτη του τρόπου με τον οποίο η οργάνωση προάγει την αλληλεγγύη διαρρηγνύοντας τις διαχωριστικές γραμμές που έχουν διχάσει ιστορικά την Ευρώπη, και πιο συγκεκριμένα τις χώρες του Βίσεγκραντ, μέσω της συνεργασίας της με φορείς της κοινωνίας πολιτών στην περιοχή.
- Αξιολόγηση του κατά πόσον η «Πολιτική Κριτική» έχει επιτυχώς γεφυρώσει το χάσμα ανάμεσα στους διανοούμενους και τα μέσα ενημέρωσης, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στη δημιουργία ενός ευρύτερου δημόσιου διαλόγου για τη διεθνική αλληλεγγύη.